

فصل سوم

گلوگاه بزرگ صنعت پتروشیمی

در اکتبر ۲۰۲۴، آرامکوی عربستان تنها با یک انتشار صکوک دلاری ۳ میلیارد دلاری، در کمتر از یک هفته بودجه بخشی از پروژه‌های پتروشیمی خود را قطعی کرد؛ عددی که معادل حدود ۱۲ درصد از کل سرمایه‌گذاری مورد نیاز صنعت پتروشیمی ایران در برنامه هفتم توسعه است.

در ایران، طبق آخرین گزارش شرکت ملی صنایع پتروشیمی (آبان ۱۴۰۴)، ۶۶ طرح توسعه‌ای با نیاز ۲۶ میلیارد دلار در جریان است؛ هدف، افزودن ۳۵ میلیون تن ظرفیت تا پایان برنامه هفتم است. اما ارزش کل اوراق منتشرشده صنعت پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی تا تیر ۱۴۰۴ تنها حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان بوده؛ یعنی کمتر از ۶ درصد از کل نیاز برآوردی.

نتیجه عملی این شکاف:

- زمان تأمین مالی پروژه‌ها از ۱۸-۲۴ ماه به ۳-۵ سال رسیده
- نرخ مؤثر تأمین مالی در برخی اوراق به ۴۰ درصد می‌رسد
- صندوق توسعه ملی تنها ۱۵ درصد تعهدات ارزی خود را عملیاتی کرده
- بازده سرمایه (ROIC) در بخش قابل توجهی از واحدهای زیرتورم بلندمدت است. وقتی هزینه پول از هزینه خوراک هم بالاتر می‌رود، حتی بهترین طرح‌های فناورانه و مطمئن‌ترین زنجیره تأمین هم زمین‌گیر می‌شوند. تأمین مالی، دیگر یک موضوع حسابداری نیست؛ تعیین‌کننده اصلی زمان بهره‌برداری، قیمت تمام‌شده محصول و در نهایت رقابت‌پذیری صنعت پتروشیمی ایران در بازارهای جهانی است.

این گلوگاه، بزرگ‌ترین مانع پیش روی جهش تولید و خودکفایی واقعی است؛ و حل آن، پیش‌نیاز هر تحول دیگری در زنجیره ارزش پتروشیمی ایران. ▶

